

НАЦІОНАЛЬНІ СИМВОЛИ В ІНТЕР'ЄРАХ ПАСАЖИРСЬКОГО ПРОСТОРУ АЕРОВОКЗАЛІВ

Анотація: Використанню національних символів в інтер'єрах пасажирських просторах аеровокзалів сприяла низка факторів: національно – етнографічні, абстрактно – образні, героїко – тематичні, історичні, релігійні, міфологічні. Відродження застосування національних символів проявляється в синтезі мистецтв і конструктивних елементах в дизайні інтер'єрів аеровокзалів.

Ключові слова: дизайн, інтер'єр, національний стиль, синтез мистецтв, національний символ.

Постановка проблеми. У використанні національних символів в пасажирських просторах аеровокзалах на першому місці стоїть облік естетичних вимог. Це обумовлено специфікою приміщень, які повинні максимально сприяти спокійному та комфортному процесу. Оскільки пасажирські простори аеровокзалів – це сукупність різних за призначенням приміщень, тому їм властиво різноманітне поєднання національних символів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дизайн аеровокзалів перебуває в полі зору сучасних архітекторів у рамках дослідження архітектури аеропортів та прилеглої до неї інфраструктури (Д. Ворог, Б. Едвардс) [3], [6]. Загальному вивченню національних символів приділяє увагу Б. Мінахан, розкриваючи повне керівництво з національної символіки та емблеми, пояснюючи розпізнавання та ідентифікацію символів інших країн [4]. Більш детальні дослідження щодо застосування національних символів в окремих країнах проявляються при вивченні їх прапорів, гімнів, монументів та інших національних символів (Є. Морріс та інші) [5].

Існує велика кількість наукових праць і статей, в яких досліджені і висвітлені питання дизайну інтер'єрів аеровокзалів і його розвитку. Окремою галуззю існують наукові дослідження щодо національної символіки. Однак, вони недостатньо висвітлюють використання національних форм, символів, кольорів в дизайні та інтер'єрі аеропортів і аеровокзалів.

Формулювання ціль статті – проаналізувати приклади інтер'єрів пасажирських просторів аеровокзалів на наявність використання національних символів в дизайні.

Основна частина. Пасажирські приміщення аеровокзалів відрізняються своєю багатофункціональністю і використанням великих площ, які залежно від призначення поділяються на головні та додаткові (за допомогою перегородок або за допомогою використання різнопланових форм). Один з варіантів розділу приміщення створюється за допомогою символів, які розміщуються на конструктивних елементах аеровокзалу чи в синтезі мистецтв. Така особливість проектування обумовлена використанням в дизайні інтер'єрів пасажирських комплексів аеровокзалів різних елементів національної символіки.

Будь-який символ залежить від географічних, політичних, історичних, релігійних та інших факторів. Залежно від релігійної приналежності від певних факторів змінюється тематика символічного зображення. Виходячи з наукових досліджень щодо релігійного віросповідання кожної нації, встановлено, що використання національних символів залежить від релігійного фактора. Не дивлячись на те, що в усьому світі 2,1 млрд. людей є християнами, 1,3 млрд. мусульманами, 900 млн. індуїстами, 394 млн. даосистами, 376 млн. буддистами і 1,1 млрд. атеїстами, відсоток використання національних символів значно відрізняється від основних показників [2]. Для більш конкретних даних було проаналізовано 300 аеровокзалів, що розміщені в країнах з визнанням релігійних поглядів та 150 аеровокзалів в країнах з атеїстичним поглядом на релігійні вірування.

Встановлено, що в християнській релігії застосовують (15% з 300-от аеровокзалів) національних символів, в мусульманстві (5,6 %), індуїзмі (6%), даосизмі (6%), буддизмі (6%).

На тлі даної статистики сформувалася умовна класифікація двох видів державних та політичних символів, що діляться на національні і ідеологічні (табл.1) та використовуються в пасажирських комплексах аеровокзалів. До перших можна віднести, наприклад, червону зірку, серп і молот чи свастику. Ці символи виконують легітимацію політичного режиму насамперед в контексті

ідеології, яка претендує на імперськість та всезагальність.

Таблиця 1

Класифікація символів в інтер'єрах пасажирських просторів аеровокзалів

	Види символів	
політичні		державні
національні		ідеологічні
національні, прапори, герби, символи влади	національно–етнографічні	країни, поля, міста, селяни, робітники та інш.
кольорові плями, шестикутних зірок та інш.	абстрактно–образні	летючих людей, червону зірку, серп і молот та інш.
королі, відомі політики, космонавти, героїчні події та інш.	героїко–тематичні	королі, відомі політики, космонавти, героїчні події
зображення історичних трагедій та інш.	історичні	розбудови міста, польотів у космос, будівництво пам'ятників та інш.
релігійні зображення Вішну, Шиви, Крішни, скульптури та інш.	релігійні	відсутні

Національні символи класифікуються на державні (21,05%), національно – етнографічних (21,05%), абстрактно – образні (42,10%), героїко – тематичні (26,31%), історичні (10,52%) (табл.2.). Для конкретного визначення кількості застосування національних та ідеологічних символів пасажирських просторів аеровокзалів досліджено 150 прикладів інтер'єрів побудованих між 1930–1985 роками на теренах СРСР. Встановлено, що в більшості аеровокзалів національні та державні символи використовують по кілька разів. Виявилось, що в 17–ти (11,3 %) аеровокзалах розміщено 19–ть (12,66 %) національних та ідеологічних символів. В даний час у 8–ми аеровокзалах (5,3 %) застосовують ідеологічні і (15,78 %) національні символи. Дослідження виявлено, що в пасажирських просторах аеровокзалів національні та державні символи міфологічної та релігійної тематики не застосовували.

До других відносяться символи, що мають історичне походження та пов'язані з такими феноменами національного буття, як національні міфи, історичні традиції, менталітет тощо. Найефективніше національна символіка проявляється за допомогою творів мистецтва. Які в свою чергу поділяються на національно – етнографічні, абстрактно–образні, героїко–тематичні, історичні,

релігійні, міфологічні [1].

Кожен з цих символів по–своєму проявляється в інтер'єрах аеровокзалів. До того ж призначення аеровокзалів дозволяє використовувати одночасно кілька класифікацій символів. Для того, щоб виявити національні символи, що використовуються в інтер'єрах пасажирських зон було проаналізовано 300 прикладів проектів аеровокзалів у 135 країн [6]. Загальна кількість національних символів в інтер'єрах пасажирських просторів аеровокзалів в християнських країнах становить 23%. Найпоширенішими національними символами є: національно – етнографічні (13%), абстрактно – образні (35%), героїко–тематичні (9%), міфологічні (28%), історичні (20%) (табл. 2.).

Таблиця 2.

Процентний аналіз використання символів в аеровокзалах за доби СРСР

Загальна кількість аеровокзалів З вик нац. сим	%	Загальна кількість використання м національних символів в аеровокзалах	%	державні 3	національно– етнографічні 4	абстрактно–образні 8	героїко–тематичні 5	історичні 2
17	11,3 %	19	12,66 %	15,78%	21,05 %	42,10 %	26,31%	10,52 %
Загальна кількість аеровокзалів в СРСР	орнамент	барельєф	горельєф	скульптура	фреска	малюнок	мозаїка	МАФи
150	5,26 %	31,57%	10,52 %	5,26%	21,05 %	5,26%	31,57%	5,26%

**Класифікація національних символів, що застосовують в
пасажирських просторах аеровокзалів**

Християнство									
Національно-етнографічні	Геройко-тематичні	Міфологічні	Релігійні	Абстрактно-образні	Історичні				
13,23%	8,82%	27,94%	-	35,29%	19,11%				
орнамент	барельєф	горельєф	скульптура	фреска	рисунок	мозаїка	арх. форма	МАФ	стиліз. скульп. ф-ма
5,8%	1,47%	1,47%	151,47%	1,47%	94,11%	47%	5,88%	8,82%	2,94%
Мусульманство									
Національно-етнографічні	Геройко-тематичні	Міфологічні	Релігійні	Абстрактно-образні	Історичні				
67,74%	-	-	-	29,03%	-				
орнамент	барельєфах	горельєфах	скульптура	фресках	рисунок	мозаїках	стилізована арх. форма	МАФ	стиліз. скульп. ф-ма
87,09%	-	-	3,22%	3,22%	-	3,22%	6,45%	3,22%	6,45%
Індуїзм, Даосизм, Буддизм									
Національно-етнографічні	Геройко-тематичні	Міфологічні	Релігійні	Абстрактно-образні	Історичні				
96,29%	25,95%	33,33%	85,18%	-	-				
орнамент	барельєф	горельєф	скульптура	фреска	рисунок	мозаїках	стиліз. арх. форма	МАФ	стиліз. скульп. ф-ма
16,6%	2,77%	1,38%	16,6%	2,77%	5,55%	2,77%	2,77%	6,94%	2,77%

Серед проаналізованих інтер'єрів виявлено, що національні символи в пасажирських просторах аеровокзалів найчастіше зустрічаються в барельєфах, горельєфах, скульптурах, фресках, картинах, мозаїках, орнаментах, малих архітектурних формах, вітражах, стилізована скульптурна форма [3].

У мусульманських країнах в оформленні аеровокзалів найчастіше застосовують національно–етнографічні символи (38%) і абстрактно–образні (13%) (табл.3.). У країнах, які сповідують індуїзм, даосизм, буддизм в вісімнадцяти аеровокзалах на 6 % використовують національні символи, що застосовуються в традиційних національно – релігійних і монументально – декоративних скульптурах, барельєфах, горельєфах, фресках, малюнках, мозаїках, орнаментах, малих архітектурних формах, об'єктах дизайну (табл. 3).

Загальна кількість використання національних символів в релігійних країнах становить таке процентне число: християнство (15% з 300), мусульманство (5,6 %), в більшості індуїстських, даоських, буддистських країнах в пасажирських просторах аеровокзалах використовують національні символи (6 %).

Висновки. 1. На підставі проаналізованих інтер'єрів пасажирських просторів аеровокзалів (563 приклади) виявлено, що використання національних символів різної класифікації залежить від територіального розміщення країни (Східна і Західна Європа, Азія, Близький і Далекий Схід), ступеня її відкритості, політичного становища в державі, релігійних вірувань, національних коренів, звичок, традицій.

2. З усіх перерахованих національних символів в дизайні на даний момент використовуються національно – етнографічні (50%), абстрактно – образні (29%), героїко – тематичні (12%), історичні (12%), релігійні (21%), міфологічні (25%). Вони гармонійно з'єднуються між собою і доповнюють один одного.

Перспективи подальшого дослідження припускають необхідність подальшого дослідження зазначеної теми, оскільки використання національних символів а інтер'єрах аеровокзалів не припиняється.

Література

1. Зеленкова В. А. Классификация элементов символики в

аэровокзалах стран СРСР и способы их использования // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов: сб. науч. Трудов / науч. ред. В. В. Иванов. — Курск: ред. журн. науч. публ. аспи-ов и док-ов., 2013. — № 3. — С. 138–139.

2. Карпенко О. Религиозная карта мира: как веруют семь миллиардов? [Электронный ресурс] / О. Карпенко // Церковная православная газета — 2011. — № 21 (295). — С. 12. — Режим доступа к журн.: <http://religions.unian.net/rus/detail/7701/> (10.08.2013). — Название с экрана.

3. Edwards B. The Modern Airport Terminal: New Approaches to Airport Architecture / B. Edwards. — USA: Taylor & Francis, 2005. — 304 p.

4. Minahan J. B. The Complete Guide to National Symbols and Emblems / J. Minahan. — USA.: Greenwood, 2009. — 977 p.

5. Morris E. Our Own Devices: National Symbols and Political Conflict in Twentieth-Century Ireland (New Directions in Irish History) / E. Morris. — USA.: Irish Academic Press, 2004. — 311p.

6. Wragg D. The World's Top 500 Airports. USA: Haynes Publishing, 2010. — 416p.

Аннотация

Зеленкова В.А. Национальные символы в интерьерах пассажирского пространства аэровокзалов. *Использованию национальных символов в интерьерах пассажирских пространствах аэровокзалов способствовал ряд факторов: национально – этнографических, абстрактно – образные, героико – тематические, исторические, религиозные, мифологические. Возрождение применения национальных символов проявляется в синтезе искусств и конструктивных элементах в дизайне интерьеров аэровокзалов.*

Ключевые слова: дизайн, интерьер, национальный стиль, синтез искусств, национальный символ.

Abstract

Zelenkova V.A. National symbol in the interior passenger space terminal. *The use of national symbols in the interior passenger spaces airports contributed to a number of factors: national – ethnographic, abstract – figurative, heroic – thematic, historical, religious, mythological. Renaissance application of national symbols shown in the synthesis of art and design elements in interior design airports.*

Key words: design, interior, national style, a synthesis of arts, national symbol.

